

Kjøbenhavns Folkemængde.

Foreløbig Opgjørelse af Folketællingen for Kjøbenhavn, Frederiksberg, Sundbyerne og Utterslev d. 1. Febr. 1885. . . . Ved Marcus Rubin, Chef for Kjøbenhavns statistiske Kontor. Udgivet ved Kjøbenhavns Kommunalbestyrelses Foranstaltning. (52 S.)

Den lille Bog bestaar af tre Dele. Den sidste Del indeholder den Redegjørelse for de ved Folketællingen benyttede Skemaer, som Nationaløkonomisk Tidsskrift meddelte i sit første Hefte for indeværende Aar. Det andet Afsnit giver tabellariske Oversigter over Folketallet i Kvarterer, Roder, Sogne, Valgkredse og Gader, og i det første Afsnit fremstilles den foreløbige Opgjørelses Hovedresultater.

Ifølge den foreløbige Opgjørelse boede der d. 1 Februar 1885.

i Staden Kjøbenhavn	280,115 Indb.
- Frederiksberg Kommune	34,653 --
- Sundbyøster og -vester	11,872 —
- Utterslev	2,820 —
tils.	329,460 Indb.

Med afrundede Tal altsaa: i det egenlige Kjøbenhavn 280,000 paa Frederiksberg 35,000, i Sundbyerne 12,000 og i Utterslev 3000, — tilsammen 330,000 Indbyggere.

Staden Kjøbenhavn antages at have haft c. 25,000 Indb. for 250 Aar siden, o: i 1635. Halvtredsindstyve Aar senere, i 1685, levede her c. 60,000 Indb., og derefter 1735, 1785, 1835 og 1885 henholdsvis 80,000, 90,000, 120,000 og 280,000 Indb. Ingensinde har Tilvæksten været saa stærk som i de sidste femten Aar: fra 1870—80 var den gennemsnitlige aarlige Tilvæxt 2,6 og i 1880—85 endog 3,6 pCt. Tilvæxtprocenten i 1880—85 er saaledes en hel Procent mere end den aarlige i 1870—80, der indtil den Gang var Maximum for den aarlige Tilvæxt i nogen Periode af dette Aarhundrede. Gaar man ud fra, hvad

Kjøbenhavns Folkemængde.

Foreløbig Opgjørelse af Folketællingen for Kjøbenhavn, Frederiksberg, Sundbyerne og Utterslev d. 1. Febr. 1885. . . . Ved Marcus Rubin, Chef for Kjøbenhavns statistiske Kontor. Udgivet ved Kjøbenhavns Kommunalbestyrelses Foranstaltning. (52 S.)

Den lille Bog bestaar af tre Dele. Den sidste Del indeholder den Redegjørelse for de ved Folketællingen benyttede Skemaer, som Nationaløkonomisk Tidsskrift meddelte i sit første Hefte for indeværende Aar. Det andet Afsnit giver tabellariske Oversigter over Folketallet i Kvarterer, Roder, Sogne, Valgkredse og Gader, og i det første Afsnit fremstilles den foreløbige Opgjørelses Hovedresultater.

Ifølge den foreløbige Opgjørelse boede der d. 1 Februar 1885.

i Staden Kjøbenhavn	280,115	Indb.
- Frederiksberg Kommune	34,653	--
- Sundbyøster og -vester	11,872	—
- Utterslev	2,820	—
	tils. 329,460	Indb.

Med afrundede Tal altsaa: i det egenlige Kjøbenhavn 280,000 paa Frederiksberg 35,000, i Sundbyerne 12,000 og i Utterslev 3000, — tilsammen 330,000 Indbyggere.

Staden Kjøbenhavn antages at have haft c. 25,000 Indb. for 250 Aar siden, o: i 1635. Halvtredsindstyve Aar senere, i 1685, levede her c. 60,000 Indb., og derefter 1735, 1785, 1835 og 1885 henholdsvis 80,000, 90,000, 120,000 og 280,000 Indb. Ingensinde har Tilvæksten været saa stærk som i de sidste femten Aar: fra 1870—80 var den gennemsnitlige aarlige Tilvæxt 2,6 og i 1880—85 endog 3,6 pCt. Tilvæxtprocenten i 1880—85 er saaledes en hel Procent mere end den aarlige i 1870—80, der indtil den Gang var Maximum for den aarlige Tilvæxt i nogen Periode af dette Aarhundrede. Gaar man ud fra, hvad

man med temmelig stor Sikkerhed kan, at det Antal Personer, der i November opføres paa Politiets Mandtalslister — hvilke i Kjøbenhavn ikke indbefatte Befolkningen under 10 Aar og ejheller Befolkningen i Nyboder m. m. —, forholder sig til det virkelige Folketal den paafølgende 1ste Februar som 73 til 100, kan man deraf beregne at Tilvæxtprocenten 1880—81 var 4,7 1881—82 2,4, 1882—83 3,6 1882—84 3,1 og 1884—85 4,1 pCt.

Den absolute Tilvæxt i de sidste fem Aar i Staden Kjøbenhavn var c. 45,000 (altsaa 9000 aarlig), hvilken Tilvæxt for den allerstørste Del skyldes Indvandring. Overskudet af Fødsler udover Dødsfald var nemlig i Femaaret 1880—84 c. 18,000 (c: 48,000 Fødsler ÷ 30,000 Dødsfald); Invandringens Overskud over Udvandringen maa altsaa have udgjort omtrent 27,000. Indvandringen har altsaa været særdeles betydelig; men Fødselsoverskudet var dog forholdsvis meget stort og meget større end tidligere. Det aarlige Fødselsoverskud var nemlig 1801—70 gennemsnitlig kun 0,4 pCt. af Middelbefolkningen; 1870—75 kun 0,5 pCt., 1875—80 derimod 1,1 og 1880—85 endog 1,4 pCt. Men det aarlige Indvandringsoverskud var 1801—70 gennemsnitlig kun 0,5 pCt. af Middelbefolkningen (kun en Ubetydighed mere end Fødselsoverskudet); 1870—75 derimod 2,6 pCt. (altsaa rigelig fem Gange større end Fødselsoverskudet); 1875—80 1,1 pCt. (netop lig Fødselsoverskudet); og 1880—85 2,1 pCt. (altsaa halv Gang mere end Fødselsoverskudet).

Men denne Tilvæxt falder meget forskjelligt paa Byens forskjellige Dele: indenfor den gamle Voldlinje er der endog Tilbagegang, udenfor desto større Tilvæxt. Nørre- og Østerbros Befolkning er voxet fra 60,000 i 1880 til 78,000 i 1885 (i 1860 levede her knap 17,000); Vesterbros fra 25,000 i 1880 til 36,000 i 1885 (i 1860 kun lidt over 7000); Voldkvarterernes fra 18,000 i 1880 til 37,000 i 1885. Gammelholms (8 à 9000) og Kristianshavns (18,000) Befolkninger ere ikke væsenligt talrigere end for fem Aar siden, og den øvrige By tæller nu knap 102,000, i 1880 derimod 107,000, og i 1860 114,000 Indb. I Byen inden-

for Voldene levede i 1860 over fem Sjettedele (84 pCt.), i 1880 endnu adskilligt over Halvdelen (56 pCt.), nu derimod kun 46 pCt. Og, som de ovenfor nævnte Tal vedrørende den indre Bys Folkemængde udvise, er Tilbagegangen her ikke blot relativ (s: begrundet i den ydre Bys stærke Væxt), men den er ogsaa absolut: i Byen indenfor Voldene var Fødselsoverskudet i 1880—85 paa det Allernærmeste 3000; men Folkemængden tog her ikke til med dette Tal; den tog endog af med mellem 3- og 4000 (fra noget over 132,000 i 1880 til knap 129,000 i 1885); der maa altsaa være foregaaet en Overskudsudvandring paa mellem 6- og 7000, — en Udvandring, der skyldes Nedrivning af Huse, Omdannelse af mindre Lejligheder til større og navnlig Omdannelse af Boliger til Butiker, Lagre og Kontorer m. m. Den hele store Overskudsindvandring til Staden som saadan falder altsaa udelukkende paa Staden udenfor den gamle Voldlinje, hvor Indvandringen yderligere er bleven forøget med de udvandrede Skarer fra den gamle By.

De 11 kjøbenhavnske Sogne havde i 1885 og 1880 følgende Folkemængder

	i 1885	i 1880
St. Jakobs Sogn	20,962	12,729
Garnisons —	12,348	12,818
St. Stefans —	22,613	17,605
Holmens —	14,876	15,082
Helligaands —	14,137	15,470
Vor Frelses —	19,228	17,983
Trinitatis —	17,576	18,959
Vor Frue —	21,341	22,057
St. Pauls —	28,279	28,693
St. Matthæus —	38,600	26,399
St. Johannes —	69,669	46,302

Den umaadelige Tilvæxt i de to sidstnævnte Sogne er særligt iøjnefaldende; men forøvrigt har der været Tilvæxt i alle Sognene udenfor den gamle Voldlinje, og omvendt Tilbagegang i alle Sognene indenfor denne Linje (med Undtagelse af Vor Frelses). Gjennemsnitsfolketallet for et kjøbenhavnsk Sogns Befolkning er 25,000; men i St. Johannes lever næsten det Tredobbelte Tal, i St. Matthæus

ligeledes betydeligt over Gjennemsnittet; — omvendt lever der i Garnisons Sogn kun det Halve af Gjennesnitstallet, overhovedet i alle de indre Sogne (med Undtagelse af St. Pauls) under, tildels betydeligt under Gjennemsnittet.

Er der Forskjel paa Soggenes Størrelse, er der endnu større Differencer mellem Valgkredsene: det største Sogn omfatter henved sex Gange flere Mennesker end det mindste; men den største Valgkreds er tolv Gange større end den mindste. De ni københavnske Valgkredse havde d. 1. Febr. 1885 og 1880 følgende Folke-mængder:

	1885	1880
1ste Valgkreds	49,769	37,714
2den —	18,783	19,530
3dje —	14,507	15,196
4de —	10,860	11,945
5te —	121,459	85,531
6te —	15,208	15,607
7de —	15,161	13,923
8de —	17,254	17,356
9de —	18,628	17,295
	<hr/>	<hr/>
	279,629	234,097
Skibe i Havnen og paa Indre- rheden.....	486	753
	<hr/>	<hr/>
	280,115	234,850

Der mangler altsaa ikke saa særdeles meget i, at det halve København lever i femte Kreds; i alt Fald lever betydeligt over Halvdelen i femte og første tilsammen. Fordeltes Befolkningen efter Skalaen: 16,000 Indbyggere pr. Valgkreds, maatte femte Kreds stykkes ud i 8 Kredse og første i 3! Hele København skulde derefter bestaa ikke af 9, men af 18 Kredse! Sammenlignes Tallene i 1885 med dem i 1880, ses det, at femte Kreds (Nørrebro, Østerbro, endel af Voldkvartererne og noget af den tilgrænsende indre By) er voxet med 42 pCt., og første Kreds (Vesterbro og noget af den tilgrænsende indre By) med 32 pCt. I niende Kredse (Kristianshavn har der været en ubetydelig Tilvæxt; men ellers i alle den indre Bys Kredse Nedgang.

Af Københavns c. 400 Gader og Pladser havde 2

mellem 6 og 7000 Indb., 6 fra 4—5000, 5 fra 3—4000, 18 fra 2—3000, 58 fra 1—2000. De 13 Gader, der havde over 3000 Indb., ere disse:

Vesterbrogade	6,226
Nørrebrogade	6,131
Ryesgade	4,825
Saxogade	4,540
Adelgade	4,425
Borgergade	4,313
Nansensgade	4,071
st. Kongensgade	4,019
Dannebrogsgade	3,996
Absalonsgade	3,967
Østerbrogade	3,816
Gothersgade	3,649
Prinsessegade	3,464

Frederiksberg Kommune havde i 1840 2304 Indb. Tyve Aar senere var dette Tal betydeligt mere end tredobbelt: der taltes i 1860 8,164. I de næste tyve Aar skete atter en Tredobling: i 1880 taltes 26,510. Og siden 1880 er Befolkningen hvert Aar gennemsnitlig voxet med $5\frac{1}{2}$ pCt., hvoraf knap 1 pCt. skyldes Fødselsoverskud, næsten $4\frac{1}{2}$ pCt. derimod Indvandringsoverskud.

Af Kommunens 35,000 Indb. bo knap 2000 i Landdistriktet.

Af de frederiksbergske c. 100 Gader og Veje m. V. havde en mellem 2- og 3000, 8 mellem 1- og 2000 Indb. Paa Gamle Kongevej levede 2227 (foruden 1516 i den Del af Gl. Kongevej, der hører under Kjøbenhavn). Men paa Godthaabsvej levede 1005 og desforuden 1627 i de Classenske Boliger (og 202 paa den Del af Godthaabsvejen, der hører under Landdistriktet).

Sundbyerne. I Sundbyøster levede d. 1. Fbr. 1885 4578, i Sundbyvester 7294, tilsammen henved 12,000, medens der i 1880 knap levede 10,000 her, i 1870 c. 6800 og i 1860 4600. I det sidste Femaar var den gennemsnitlige aarlige Tilvæxt 3,65 (hvoraf 1,9 pCt. Fødselsoverskud — et usædvanligt stort Fødselsoverskud — og 1,7 pCt. Indvandringsoverskud).

Af Utterslev By og Bys Jorder hører i gejstlig Henseende Størstedelen til St. Stefans Sogn i Kjøbenhavn. Denne Del havde d. 1. Fbr. 2167 Indb., den øvrige Del 653. Den samlede Tilvæxt i Utterslev fra 1880 til 1885, kun 185, svarer til en gennemsnitlig aarlig Tilvæxt af 1,37 pCt., — der saa godt som udelukkende er Fødselsoverskud.

Det hele kjøbenhavnske Komplex (Kjøbenhavn, Frederiksberg, Sundbyerne og Utterslev) havde i 1840 i alt c. 125,000 Indb., men i 1880 274,000, o: omtrent 120 pCt. mere, og nu i 1885 330,000, o: omtrent 20 pCt. mere. Af den gennemsnitlige aarlige Tilvæxt, 3,74 pCt., skyldtes 1,4 pCt. (et i og for sig betydeligt Tal) Fødselsoverskud, men 2,3 pCt. skyldtes Indvandringsoverskud. Da denne store Indvandring aldeles hovedsagelig kommer fra det øvrige Danmark, og kun i forholdsvis ringe Maalestok fra Udlandet, bliver Misforholdet mellem Kjøbenhavns og det øvrige Lands Befolkning stedse større. Af Folke­mængden i det egenlige Danmark (selvfølgelig paa samme Territorium i de forskellige Aar) levede

	i Kbhvn.	i Kbhvn + Nabo- kommuner
	pCt.	pCt.
i 1840	9,4	9,7
- 1860	9,6	10,5
- 1870	10,2	11,6
- 1880	11,9	13,9
- 1885	13,5	15,9

Saaledes havde i 1840 hverken Kjøbenhavn eller Kjøbenhavn + Frederiksberg etc. naaet $\frac{1}{10}$ af Folketallet i Kongeriget Danmark (og en langt mindre Brøk udgjorde selvfølgelig Hovedstadens Befolkning i 1840 og i 1860 af Kongerigets og Hertugdømmernes samlede Folketal). Efter 1860 voxer navnlig Nabokommunernes Folketal. Og nu har af den hele danske Befolkning omtrent en Syvendedel Ophold i Hovedstaden.